

Роман Завадович

Маруся Богуславка

Є в Україні місто Богуслав. Одного разу напали татари на це місто. Пов'язали людей і погнали їх у Крим у тяжку неволю. Спіймали татари й дівчину Марусю з Богуслава. Їй було шістнадцять років.

Татари спіймали дівчину-білявку Марусю Богуславку

Дуже гарна була Маруся. Коли її продавали на базарі, вона дуже сподобалась багатому турецькому паші. «Яка гарна дівчина! Вона — наче квітка, — подумав турецький паша. — Візьму її до свого дому. Виховую в мусулманській вірі та в турецьких звичаях. Нехай буде туркенєю, за дитину мені буде».

Купив турецький паша Марусю. У свою палату привів, у турецьку одягу одягнув. Узав учителів, щоб дівчину навчили по-турецькому, щоб зробили її туркенєю. І вчили вчителі так, що Маруся жодного українського слова не чула, хреста не бачила, молилася не до Христа, а до Аллаха.

Але дівчина глибоко в серці пам'ятала рідний край, чудове своє село, річку й білі хати.

Виросла Маруся й стала туркенєю.

Минули роки. Виросла Маруся й стала туркенею. Турецького пашу рідним батьком називає. Живе в розкошах і вигодах.

Коли паша з дому виїжджає, то ключі від усього господарства їй у руки віддає. Чудова у паші палата, вся у золоті та сріблї. Багато квітів у саду.

А за садом стоїть вежа висока, із сірого каменю збудована, у землю глибоко вмурована. Багато разів Маруся пашу питала, що то за вежа. Турецький паша мовчав, нічого не відповідав.

Одного разу ввечері пішла Маруся в сад погуляти. Підійшла до вежі. Дивиться та думає, нащо паша таку вежу збудував.

Раптом почула вона пісню. То не один голос співав, то кілька сотень людей співало. Співали про те, що вже тридцять років у неволі сидять, Божого світу, сонця не бачать.

Дівчина слухає. Що це? Пісня й слова наче знайомі, близькі її серцю.

Маруся здогадалась: то невільники з України в цій вежі-темниці без сонця вмирають.

З того дня Маруся все думала, як допомогти бідним невільникам.

Одного разу турецький паша до мечеті на молитву поїхав. Маруся взяла ключ від вежі. Побігла до неї. Ключем двері відімкнула.

Стала на порозі і - ахнула. Триста козаків, бідних невільників, на соломі лежать. Руки їхні заковані в кайданах.

— Невільники нещасні, я вам двері на волю відчиняю! — промовила Маруся.

Подивились невільники. — Не можна цій турецькій дівчині вірити, хоч вона й по-українському говорить.

Тоді Маруся заплакала: — Брати мої рідні! Я допомогти вам хочу! Кажу вам, у землю християнську втікайте, поки турки ще нічого не знають.

Маруся відімкнула залізні двері

Вийшли невольники з холодної вежі, сіли на човни та й поїхали в Україну.

А коли останній невольник з вежі вибігав, Маруся сказала йому:

— Прошу тебе, козаче, як будеш в Україні, заїдь до міста Богуслава. Знайди мою матір і батька. Передай їм поклін від дочки Марусі. А я в Україну не повернуся, бо я вже туркенею стала.

А той козак був бандуристом.

Як повернувся він в Україну, то склав прегарну думу про турецьку бранку Марусю Богуславку і скрізь про неї людям співав.

Слухали люди думу, тяжко зітхали, й питали, що сталося з Марусею. Але козак бандурист цього не знав і в думі не розказав.

Так і залишилася навіки незнаною доля дівчини-бранки, Марусі Богуславки, що без своєї вини туркенею стала та братам рідним – невольникам бідним волю дарувала.

Рисував Йоргос Заркадас